

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

De pugna Davidis adversus Goliath.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

exhibitione præbuerunt. Et quis enumeret quàm multa nobis per eos beneficia provenerunt? Bene ergo de eis Scriptura loquitur. Quoniam *hi sunt viri misericordie*. Et addidit: *Quorum justitiæ oblivionem non acceperunt*. Vis ut nec tuâ accipiat oblivionem? A triplici cave periculo: & florebit in æternum ante Dominum. Legis enim: *Quia tepidus es, incipiam te evomere ex ore meo*^k. Legis: *Si averterit se iustus à iustitia sua, &c. omnium iustitiarum eius non recordabor*^l. Legis quibusdam dicendum in iudicio^m; *Non novi vos*; illis sine dubio qui receperunt mercedem suam.

*Que iustitia
coram Deo in
oblivionem.
Apostol. iu-
stitia perma-
nens.*

Deut. 8.
n Gen. 38. b
Deut. 25 b

o Psal. 140. c
p Ioan. 10. d

q 1. Cor. 1,
& 3.

Ergo omnis iustitia tepida, omnis transitoria, omnis vendita erit in oblivionem coram Deo. Sed non ita Apostolorum iustitiæ: quod ex eo satis apparet, quod sequitur: *Cum semine eorum permanent bona*. Manent enim usque hodie in nobis Apostolorum vestigia: & eorum religio, quia ex Deo est, non potest dissolvi. Vestes Israelitici populi quadraginta annis in deserto perseveraverunt integræ: multò magis Apostolorum vestes super jumentum Salvatoris impositæ. *Cum semine* (inquit) *eorum*. Quod est semen, quia sequutus adiungit, *Hæreditas sancta nepotes eorum*ⁿ? *Iidem profecto & semen sunt, & nepotes*; Meministis credo (scientibus enim legem loquor) meministis inquam legalis mandati, ut suscitaret frater superstes semen fratri defuncto sine semine. Quis sine semine? *Singulariter*, ait^o, *ego sum donec transeam*. Ideoque resurgens: *Vade* (inquit) *dic fratribus meis*^p. Ac si dicat: *Fratres sunt, faciant quod fratres*. Ergo per Evangelium ipsi nos genuerunt: non tamen sibi, sed Christo, quia per Evangelium Christi. Hinc est quod moleste tulit Paulus quosdam eorum dici, à quibus geniti fuerant per Evangelium; indignans adversus eos qui dicebant: *Ego sum Pauli, ego sum Cephe, ego Apollo*^q: Christi magis omnes & fieri volens & dici. Itaque semen Apostolorum sumus per prædicationem: sed per adoptionem & hæreditatem semen Christi, & Apostolorum nepotes.

DOMINICA QUARTA

POST PENTECOSTEN.

De pugna & victoria Davidis adversus Goliath. 1. Reg. 17.

S E R M O.

1. Reg.
17. a *

AUdivimus ex libro Regum^a Goliath virum proceræ staturæ, præsumptentem super multa fortitudine & magnitudine corporis sui, vociferantem adversus phalanges Israel, & provocantem eas ad singulare certamen. Audivimus etiam à DEO suscitatum spiritum pueri junioris, ut indignè ferret virum spurium & incircuncisum, castris Israel, & DEI summi

In Feflo SS. Petri & Pauli, Sermo III. 321

summi exprobrantem agminibus. Spectavimus procedentem adolescentulum in funda & lapide adversus monstrosæ magnitudinis hominem loricatum, & clypeo protectum ac galea, cæterisque terribilem militari- bus armis: si qua in nobis erant viscera pietatis, non potuimus non time- re sic ineunti conflictum, non congaudere vincenti. Laudavimus magna- nimitatem parvuli, quod comederet animam eius zelus domus Dei, & opprobria exprobrantium ei à se non duceret aliena, sed tanquam ad pro- priam moveretur iniuriam, & doleret super contritione Joseph. Mirati sumus tantam in adolescente fiduciam, quanta non inveniretur in univer- so Israele. Collatam denique coelitus victoriam, & divina manifestè pa- tratam virtute, tam læti suscepimus, quam solliciti certamen spectavi- mus, armati fide parvuli, & gloriantis propria in virtute gigantis.

Jam si spiritualem, secundum Apostoli ^b testimonium, legem esse non ignoramus, & scriptam esse propter nos, non solum exterioris super- ficiei oblectandos aspectu, sed interiorum quoque sensuum gustu tan- quam medulla tritici satiandos: considerandum nobis est, quisnam vi- deatur iste Goliath, qui populo Dei jam repromissionis terram ingressus, jamque multis ex hostibus triumphanti, solus exprobrare præsumit, elat- us & inflatus spiritu carnis suæ: Credo enim non incongruè in superbo homine superbiæ vitium designari. Ipsum namque est peccatum maxi- mum, quod Dei populo magis insultat, & insurgit specialiter adversus eos, qui certa jam videantur vicisse peccata. Hinc est quod provocat ad singulare certamen, tanquam cæteris jam subactis. Nam & Philis- tæi illo in tempore timebant omnino adversus Israel inire conflictum, nisi quod de Golia enormis magnitudinis viro eorum fiducia tota pende- bat. Unde enim eiusmodi animam superbia tentet, quam sibi subiugavit invi- dia, seu tepiditas ea quæ solet Deo vomitum provocare ^o; aut pigritia quæ facit ut boum stercoreibus lapidetur ^p? Unde, inquam, ei super- bia, unde extollentia oculorum, cui adeo cætera vitia dominantur, ut dijudicari se ab universis tanquam malè sibi conscius arbitretur? Quis denique nisi manu fortis, qui cætera jam sibi potenti virtute vitia subju- gavit, adversus nequissimum superbiæ vitium dimicaturus accedat? Pro- cedat, inquit, David manu fortis, quoniam non est vincere tantum ho- stem, nisi in manu forti. Armetur ipse contra Goliath, qui & ursum vi- cerit & leonem.

Videat sanè utrum Saulis ei arma possint prodesse, utrum sæculari sapientia & philosophicis traditionibus, seu etiam divinarum superficiei Scripturarum, quam nimium occidentem literam vocat Apostolus ^c; videat, inquam, utrum his armis debellare superbi- am, utrum hac via hu- militatem

*Davidis pu-
silli & Goli-
ath gigantis
pugna mira-
bilis.*

*b Rom. 7.b
Pugna Davi-
dem inter &
Goliath my-
stica seu tropo-
logica expo-
sitis.*

*Goliath typus
superbiæ.*

*o Apoc. 3.a
p Eccli. 22.a*

*Cum superbiæ
vicio quomodo
dimicandū.*

c 2. Cor. 3.b

militatem apprehendere possit, ut onerari sese magis quam roborari sentiens, huiusmodi arma atque impedimenta projiciat, jactans omnino cogitatum suum in Domino, & de propria penitus desperans industria, sola fide armatus non reputet Goliath proceritatem, ne forte magnitudinis eius mole prematur, sed potius psallat spiritu, psallat & mente: *Dominus*, inquiens ^d, *defensor vitæ meæ*, &c. Nam & Petrus dum nec ventorum violentiam, nec maris profundum, corporisque pondus consideraret ^e, in verbo Domini jactans semetipsum, nec perire potuit nec timere: At ubi vidit ventum validum venientem, timuit: ipsoque timore protinus mergi cepit. Simile aliquid etiam nunc Athletæ nostro Saul suadere tentat: *Non potes* (inquiens ^o) *resistere Philistæo isti, nec pugnare adversus eum, quoniam puer es, hic autem vir bellator ab adolescentia sua*. Veruntamen non acquiescit ille tale aliquid meditari; sed præsumens de virtute eius, cuius auxilio priora certamina jam vicisset, accedit intrepidus. Colligit igitur (abjectis armis Saulis) quinque lapides de torrente, quos nimirum (cum levia quæque tolleret) levigare torrens potuit, sed non etiam tollere secum, torrens quippe quem pertranseat anima nostra, sæculum præsens est, scriptura teste ^g: Quoniam generatio advenit & generatio præterit, tanquam tumens unda undam impellens. Quia ergo omnis caro foenum, & omnis gloria eius tanquam flos agris ^h, huiusmodi leviam facile secum trahit torrens inundans: Verbum autem Domini nullis fructibus sedens, manet in æternum.

Arbitror proinde non incongruè quinque lapidibus istis, quinque partitum verbum intelligi, *Comminationis, Promissionis, Dilectionis, Imitationis, & Orationis*. Horum quippe verborum latè patens copia in divinarum reperitur serie scripturarum. Et forte ipsa sunt quinque verba, quorum meminit Paulus, malens quinque verba loqui in sensu, quàm decem millia in lingua. *Præterit enim figura huius mundi* ^k: & juxta aliud testimonium ^l. *Et mundus transit, & concupiscentia eius*. Hæc autem verba transeunte mundo non modò manent, verùm etiam levigantur magis, dum pertranseuntibus pluribus multiplex est scientia. Jam verò collectos istos lapides contra superbiam spiritum dimicaturus David in vase memoriæ suæ reponat, considerans quanta nobis comminetur DEUS, quanta promittat, quantam nobis exhibeat charitatem, & quàm multa nobis sanctitatis exempla proponat, quemadmodum denique orationum nobis ubique commendat instantiam. Hos, inquam, lapides secum tollat, quisquis superbiam vitium debellare festinat: ut quoties venenatam audet erigere caput, quibuslibet ex his lapidibus manu cogitationis ei occurrat, percussus in fronte Goliath dejiciatur, opertus confusione. In quo sanè

d Psal. 26. a
*e Matt. 14. c
Petrus timore
vacillans mergi
cepit.

oz. Reg. 17. d

David ad-
versus Goli-
ath, non sua
sed Dei virtu-
te confisus
procedit.

g Eccl. 1. a

h Eccl. 40. b

Quinque la-
pides à David
e torrenti
sumpti quid
significent.

i 1. Cor. 14.
k 1. Cor. 7. f
l 1. Ioan. 2. c

Quinque ad-
versus Super-
bie vitium
lapides seu
jacula usur-
panda.

In Feste SS. Petri & Pauli, Sermo III. 323

fanè conflictu funda quoq; necessaria est longanimitatis formam habens, quam huic maxime certamini nulla ratione deesse necesse est.

Quoties ergò vanitatis cogitatio mentem pulsât, si intimo cordis affectu divinas expavescere cœperis *comminationes*, seu *promissiones* eius desiderare, non sustinet Goliath utriuslibet lapidis jactum, sed reprimitur illicò tumor omnis. Quod si venerit in mentem *dilectio* illa tam ineffabilis, quam tibi DEUS maiestatis exhibuit, an non illico inardescens ad charitatem prorsus abominari incipis & abjicere vanitatem? Sic & *exempla Sanctorum* si diligenti tibi consideratione proponas, erit sine dubio ad reprimendam elationem cogitatio ista perutilis. Jam verò si fortè insurgente subito elatione nihil ex his quæ diximus, apprehendere quiverit manus tua, toto fervore ad eam convertere, quæ sola restat, *orationem*: & continuò quem elevatum videras & exaltatum sicut cedros Libani? subversus impius, jam non erit.

Sed quæras fortasse quemadmodum suo ipsius gladio Goliath possis *Quomodo Goliath suo ipsius gladio perimendus.* abscindere caput, id enim tanto tibi jucundius, quanto molestius hosti. Dico breviter, quoniam expertis loquor, & qui facile capiant & advertant sine mora, quod in semetipsis crebrò sentiunt accidere. Quoties te provocante vanitate ad recordationem comminationis divinæ, seu promissionis, aut cæterorum quæ supra diximus, confundi cœperis & erubescere, devictus est quidem Goliath, sed forsitan adhuc vivit. Accede itaque propius, ne fortè resurgat, & stans super eum mucrone proprio caput eius abscinde, de ea ipsa quæ te appetit vanitate perimens vanitatem. Elata siquidem cogitatione pulsatus, si ex ea ipsa materiam & occasionem sumas humilitatis, quo nimirum humilius deinceps & abjectius tanquam de superbo homine sentias de teipso; Goliath utique Goliath gladio peremisti.

DOMIN. VI. POST PENTECOSTEN.

De Evangelica lectione, ubi turba triduo sustinens Dominum septem panibus reficitur.

S E R M O I.

Misereor super turbam, quia jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent ^a.

^a Matt. 15. d
Mar. 1. 8.

Evangeliū, Fratres, ob hoc scriptum est, ut legatur, nec ob aliud legitur, quàm ut rationabilem consolationem vel desolationem exinde capiamus. Est enim secularibus consolatio vana de terrenarum affluentiarum rerum, vana nihilominus de earum penuria desolatio. Ait Evangelium speculum veritatis nemini blanditur, nullum seducit, talem in

Sermones S. Bernardi.

Si

eo